

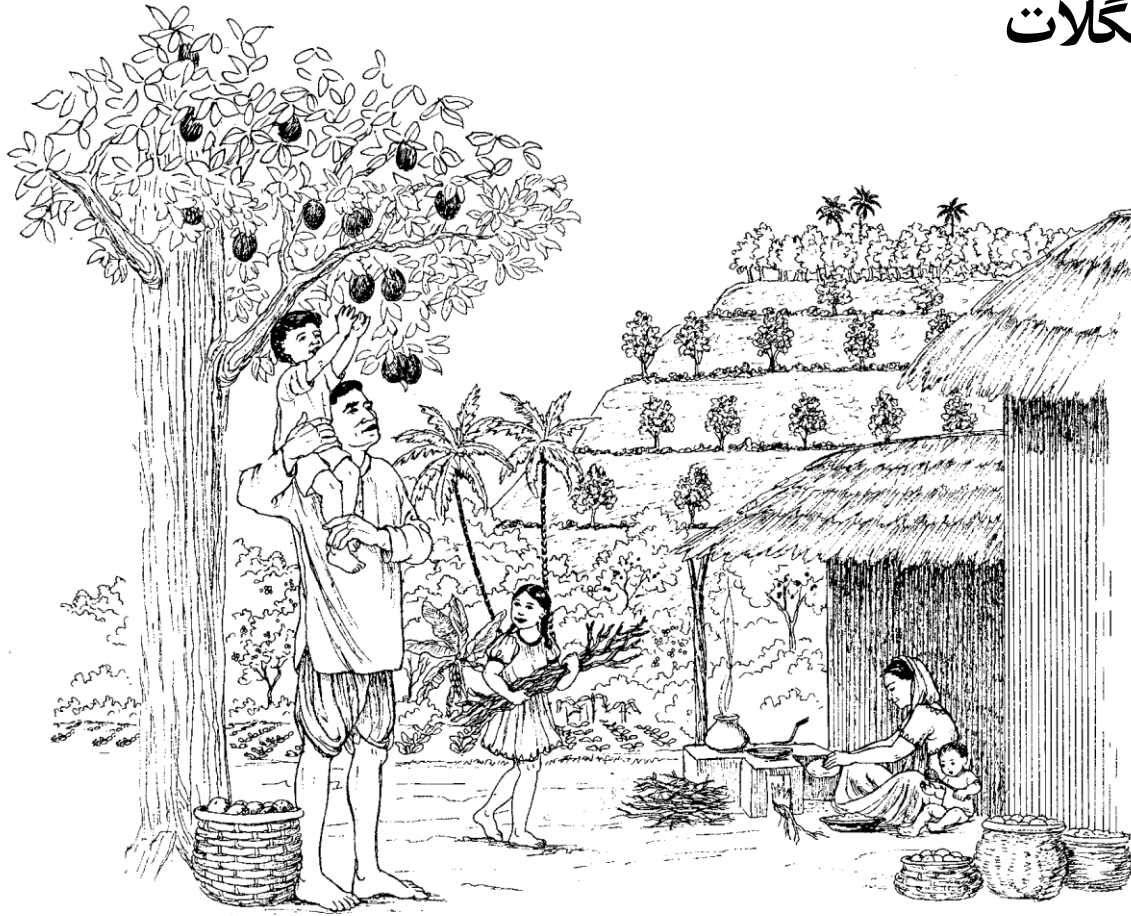
جنگلات 10

درین فصل میخوانید:

صفحه

176.....	داستان: جنبش کمربند سبز (Green Belt Movement)
177.....	جنگلات و صحت.....
180.....	تحمل بار سنگین توسط زنان.....
181.....	جنگلات و معیشت.....
182.....	داستان: حفاظت از جنگلات و معیشت.....
183.....	ایکوتوریسم (Ecotourism).....
184.....	محصولات غیر چوبی جنگلات.....
184.....	داستان: دواهای گیاهی جنگلات.....
185.....	تخریب جنگلات.....
186.....	منازعات بر سر جنگلات.....
186.....	فعالیت: درامه های اجتماعی.....
189.....	استفاده پایدار از جنگلات.....
191.....	فعالیت: از معلومات هرکس استفاده کنید، احتیاجات همه را در نظر بگیرید.....
192.....	ساخت یک پلان مدیریتی برای جنگلات.....
193.....	همکاری ها برای حفاظت از جنگل.....
193.....	داستان: کار مشترک برای حفاظت از جنگل های بارانی آمازون.....
194.....	جنگل برای همیشه.....
195.....	داستان: جنگل داری پایدار هم برای مردم وهم درختان.....
196.....	احیاء جنگل.....
196.....	آیا غرس درختان همیشه کمک کننده است؟.....

جنگلات

جنگلات منابع مهم اساسی مثل غذا، هیزم (چوب سوخت)، مواد ساختمانی، خوراک حیوانات، دواهای گیاهی و بسیاری مواد دیگر را تهیه مینمایند. درختان و جنگلات همچنان رول بسیار اساسی را در صحت‌مندی طبیعت بازی می نمایند. آنها سبب پاک ماندن آب وهوا شده، از فرسایش زمین توسط سیلاب جلوگیری کرده، به تقویۀ خاک کمک نموده، به پرندگان و حیوانات دیگر سر پناه فراهم کرده، در تابستان ها سایه های مفید داشته و به طور کل مناطق و جوامع را زیبا میکنند.

برای اینکه جنگلات بصورت دوامدار به تولید منابع پرداخته و به صحت طبیعت کمک کنند، لازم است تا آنها را بدرستی مواظبت نموده، بخوبی مدیریت نموده، و به شکل معقولانه ای مورد استفاده قرار داد. اما چون جنگلات بیشتر توسط صنایع مورد استفاده قرار میگیرند، و بعضا خاک آن برای مقاصد دیگر بکار برده میشود، لذا سرعت تخریب و ازبین رفتن آنها غالبا خیلی بیشتر از سرعت رشد دوبارۀ آنها است. بعضی اوقات کمپنی های که به تخریب جنگلات می پردازند، مانند کمپنی های صنعتی و حفر معادن ، مهمترین منبع در آمد اقتصادی مردم بوده و جوامع تمایل ندارند مانع کار آنها گردند.

با وجود این، باید یک تعادل بین استفاده و بکار گیری منابع و زمین، و حفاظت آنها برای نسل های آینده وجود داشته باشد. هر زمان که منابع بصورت بی رویه و اصراف گونه مورد استعمال قرار گیرند، صدمات سنگین و بعضا غیر قابل جبرانی به آن وارد میگردد. بسیاری از جوامع ایکه در جنگلات برای نسل های متمادی زندگی کرده اند، بر این نکته واقف اند که اگر این منابع بصورت بی رویه استعمال شوند زندگی شان به خطر جدی مواجه خواهد شد.

جنبش کمر بند سبز (Green Belt Movement)

ونگری ماتای **Wangari Maathai**، خانم ساکن کینیا (در شرق افریقا) میگوید که کوه کینیا در سابق یک کوه خجالتی و بیمناک بوده و همیشه در عقب ابرها پنهان بود. این کوه برای مردم اطراف آن مقدس بود زیرا دریاهاى زیادى از بین جنگلاتى جریان داشت که زمانى دامنه هاى کوه را پوشانیده بود. امروزه کوه کینیا دیگر خجالتی و پوشیده نیست. ابرهاى که دايم در اطراف کوه موقعیت داشتند دیگر به ملاحظه نمى رسند، و در نتیجه جنگلات نیز خشک گردیده اند. با از دست رفتن جنگلات و ابرها، دریاها نیز به طرف خشک شدن میروند.

در دوران نوجوانی ونگری مشاهده کرد که چگونه تخریب جنگلات سبب فرسایش زمین های بارور، از بین رفتن منابع آبی و کمیاب شدن هیزم گردیده است. وی درک نمود که تخریب جنگلات سبب رشد فقر و خشک سالی شده است. به همین خاطر وی شروع نمود به غرس درختان جدید.

خانم ونگری یک گروه از زنان رادر چوکات یک حرکت اجتماعى گرد هم آورد، که وظیفه شان عبارت بود از غرس درختان جدید در اطراف خانه ها و زمین های زراعتی. چون آن ها درختان را در یک قطار یا کمر بند غرس میکردند، لذا حرکت شان به نام **"جنبش کمر بند سبز"** مشهور شد. آنها به زنان دیگر نیز تعلیم دادند که چگونه تخریب جنگلات به روی زندگی آنها تأثیرات منفی گذاشته و به چی شکلی آنها میتوانند درختان را دوباره غرس نموده و از شدت این معضله بکاهند. آنها تعداد زیادى نهال های مثمر را بین مردم توزیع کردند تا آنها در سراسیمی های دره ها درختان را غرس نموده واز فرسایش زمین جلوگیری کنند. با کشت این درختان در شهر و دهات هر دو، مردم دریافتند که بر علاوه فراهم آمدن هیزم و میوه جات، فضای سبز و سایه، مشکلات زیاد دیگری نیز از سر راه شان برداشته میشود. جنبش کمر بند سبز همچنان به تأسیس باغچه های سبزیجات، احداث سد های خورد برای ذخیره کردن آب باران، و دایر نمودن برنامه های آموزشی برای انتقال معلومات در باره جنگلات نیز کمک نمودند.

در جریان فعالیت برای حراست از طبیعت، دست اندرکاران جنبش درک نمودند که به حمایت دولت از فعالیت حفاظتی خود نیز نیاز مبرم دارند. زیرا دولت می تواند در بسیج سازی تمام مردم مملکت بصورت مؤثری کمک نماید. غرس درختان تبدیل به شعار حرکت صلح ودموکراسی در کشور کینیا گردید. هر موقعی که منازعات بین جوامع مختلف در میگیرد، این جنبش از شعار "درختان صلح" استفاده نموده و در آوردن آرامش کمک نموده است.

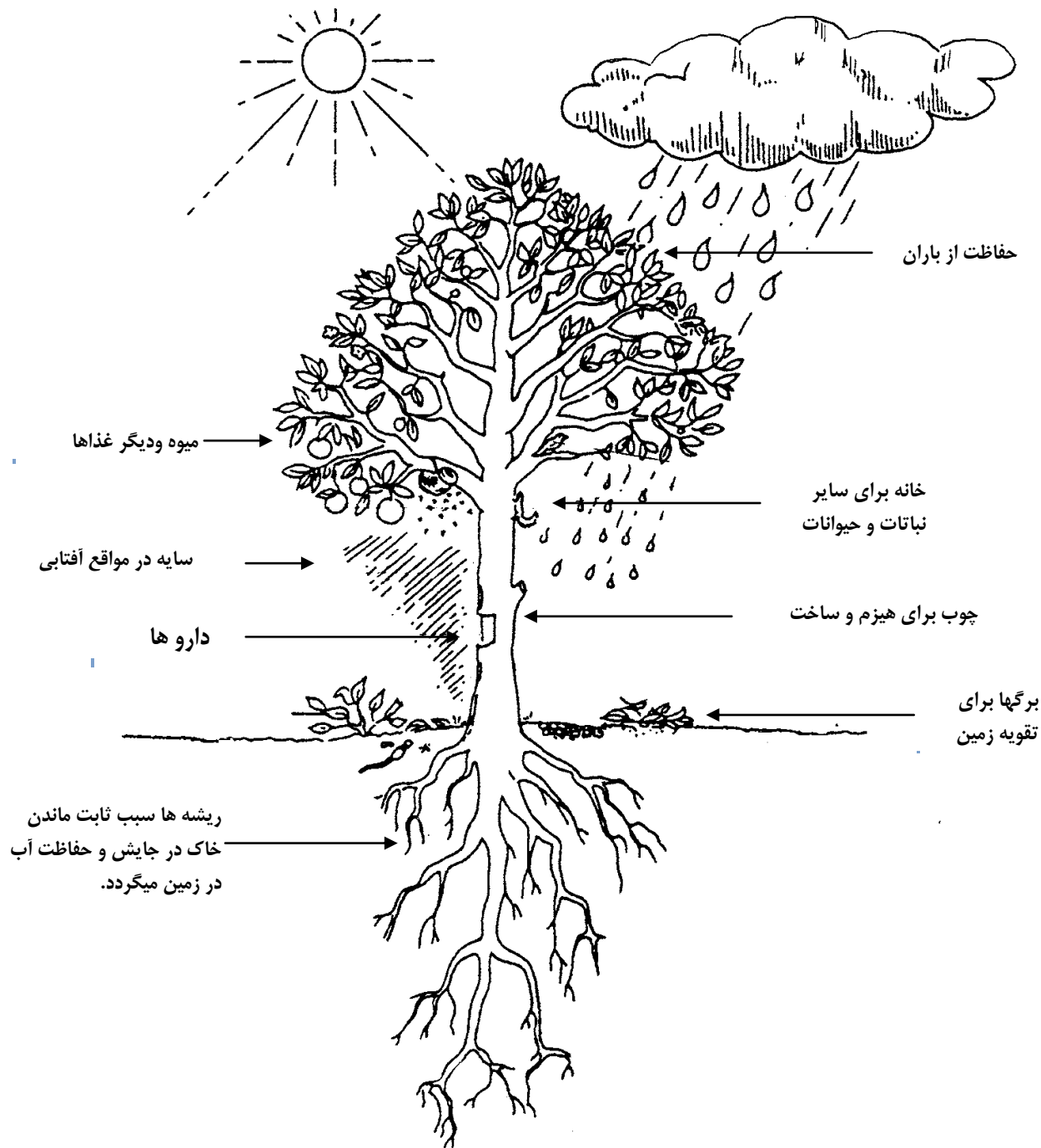
بعنوان زنی که غرس درختان را مروج نمود، ونگری تبدیل به یک قهرمان ملی در مملکت خود شده است. اما این همه افتخارات به آسانی برایش میسر نگردیده است. شوهرش رویه خانم خود را تحمل نموده و وی را ترک نمود. چون فعالیت های وی بیشتر اشخاص فقیر جامعه را بسیج مینمود، دولت اقدام به دستگیری اش کرد. اما بخاطر شجاعت وی و کار هزاران ، جنبش کمر بند سبز موفق به غرس میلیون ها درخت جدید گردید.

در سال 2004 میلادی، ونگری ماتای سر انجام موفق به اخذ جایزه صلح نوبل گردید، یکی از مهمترین جوایزیکه در سطح بین المللی به اشخاص برجسته اعطاً میگردد. علت دادن جایزه به وی آن بود که به ارتقا صلح بوسیله انکشاف پایدار منابع، دموکراسی، حقوق بشر و برابری زنان تلاش دوام دار نموده بود. از همه مهتر اینکه تمامی اینکارها را با غرس درختان شروع نموده است.

جنگلات و صحت

جنگلات حیات مردم را در همه جا حمایت میکنند. حتی مردمیکه در نقاط بسیار دور از جنگلات زندگی میکنند، یا در مکان ها ایکه جنگلات آن بسیار زیاد کاهش یافته یا تخریب شده است، به چیزهاییکه جنگلات تهیه مینمایند وابسته اند. وقتی جنگلات روبه تخریب و نابودی میروند صحت جوامع معروض به خطر میگردد، زیرا پروسه ها و وظایفی که درخت ها و جنگلات برای حمایه و بهبود صحت انجام میدهند از بین میروند.

درختان و جنگلات از صحت و تندرستی جامعه به طریقه های مختلف محافظت میکنند

جنگلات و آب

بعضی ها عقیده دارند که درختان سبب جلب باران گردیده و آب را در زمین نگهداری میکنند. اما عده دیگری فکر میکنند درختان بیشتر از مقدار آبی که تولید میکنند، آنرا مصرف نموده و با گیاهان و غله جات بر سر تصاحب آن رقابت میکنند. بسته به نوع درخت غرس شده، مکان رشد آن و اینکه در چه شرایطی زندگی میکنند، هردو نظریه ممکن است صحیح باشد.

خاک های غنی جنگلات و ریشه عمیق درختان بعنوان فلتر تصفیهی آب عمل میکنند. مثلاً وقتیکه آفت کشها، فلزات ثقیله و مواد توکسیک کیمیاوی موجب آلوده شدن آبهای روی و زیر زمین شوند، این جنگلات آنها را فلتر کرده و آب پاک میشود. آب تصفیه شده بعداً به چاه های نوشیدنی، چشمه ها و جهیل ها وارد شده و موجب صحتمندی حوزه های آبی و مردمی که در اطراف آن زندگی مینمایند، میگردد. اما اگر این جنگلات به اندازه کافی موجود نباشند تا آب را بصورت مکمل تصفیه کنند، آب تصفیه شده برای نوشیدن و استحمام به پیمانهای خیلی کمتر میسر خواهد شد. بهمین خاطر بهتر است درختان را قطع ننمایید، علی الخصوص زمانیکه آب پاک و قابل نوشیدن مورد استفاده شما را آنها تهیه میدارند.

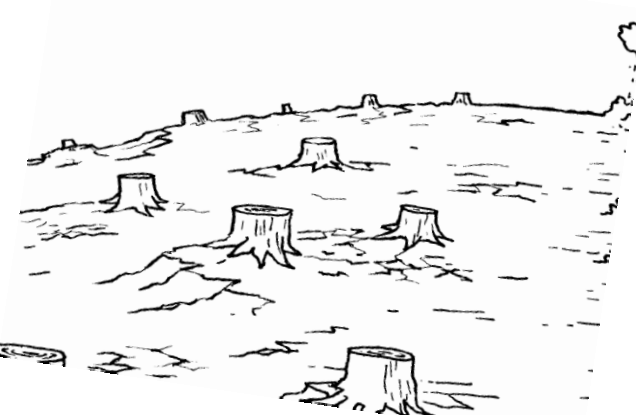
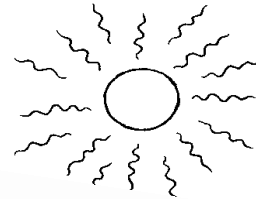
اما بعضی از اقسام درختان، خصوصاً آنهاييکه سرعت رشد نموده و برای منطقه بومی نمی باشند (صفحه 202)، ممکن است منابع آبی را بیشتر از حد ضرورت استعمال کنند. زارعین و کسانیکه به حفاظت از منابع آبی اشتغال دارند، باید یک مقایسه علمی بین درختان مختلف نموده و ببینند که کدام یکی از آنها بیشتر مفید بوده و کمتر منابع را هدر میدهند. بعد از آن این امکان بوجود می آید که تعدادی از درختان را بصورت محتاطانه قطع نمود.

جنگلات و آب هوا

جنگلات تأثیر حیاتی بر روی وضعیت آب و هوا و اقلیم یک منطقه دارند (اقلیم عبارت از آب وهوای یک منطقه در یک مدت زمان طولانی میباشد). جنگلات از گرمی و سردی مفرط جلوگیری نموده و به ملایم شدن آب و هوا با سرد تر و مرطوب ساختن هوای گرم و با گرمتر و خشکتر ساختن هوای سرد کمک میکنند.

درخت ها خانه ها و محصولات را از باد های شدید، آفتاب سوزان و بارش های قوی محافظت مینمایند.

در مقیاس کلانتر، جنگلات در مقابل گرم شدن جو زمین میجنگند (صفحه 33 را نگاه کنید)، زیرا توانایی جذب اجزای توکسیک و زهری را دارند. در نتیجه اقلیم جوی تمام زمین تا حدودی ملایم تر باقی می ماند. هر زمان که ما یک ساحه کلان جنگلات را از دست میدهیم، تهدید وقایع فاجعه باری مانند امراض ساری، طوفان های عظیم بحری و ببری، خشک سالی ها، و امواج گرمی هنوز بیشتر میشود.

هرجاییکه درختان قطع میشوند، وضعیت جوی بیشتر رو به وخامت میرود.

جنگلات از فرسایش زمین جلوگیری کرده و جلوسیل را میگیرد

با علاوه نمودن برگ به زمین، فراهم آوری سایه برای گیاهانیکه در تحت درخت ها رشد میکنند، و ثابت نگهداشتن خاک در یک مکان بوسیله ریشه های درختان نه تنها از فرسایش زمین جلوگیری میشود، بلکه خطر وقوع سیلاب ها نیز پایین می آید. جنگلات سبب میشوند تا آب باران بر روی زمین پخش شود، یعنی اجازه فرار و ایجاد جریان تند به آن نمی دهند. لذا آب وقت کافی خواهد داشت تا در زمین جذب شده و تخریبات ایجاد ننماید.

هر وقت جنگلات قطع شوند خاک بوسیله آب باران شسته شده و به دریاها میریزند. بهمین دلیل در زمان وقوع طوفانها آب قابلیت جذب در زمین را نداشته و در نتیجه به سرعت جریان پیدا میکند، و همین واقعه را بنام سیلاب یاد میکنند. حفاظت از درختان ایستاده به همین دلیل اهمیت زیادی پیدا میکند زیرا سبب کنترل جریان طبیعی آب میشود. برای کسب معلومات بیشتر در باره اینکه چگونه زمین آب باران را ذخیره میکند، به صفحه 289 نظر بیاندازید.

تنوع حیات در جنگل و صحت

هرگاه بداخل جنگل قدم گذاشته باشید،

حتما متوجه بافت وسیع و متنوع از حیات گردیده اید (صفحه 27). دلیل آن اینست که جنگل ها انواع زیادی از حیوانات و نباتات را در خود جای داده است. زنبور ها و حشراتیکه در بین درختان زندگی میکنند به **گرده افشانی** نباتات کمک میکنند، که برای تولید مثل و بار آوردن میوه خیلی ها اهمیت دارد. زنبورها و مورچه ها حشرات ایرا میخورند که به غله جات حمله کرده و از آن تغذیه میکنند. به همین ترتیب خفاشها و پرندگان دیگر از پشه های ناقل مالاریا، تب زرد و دیگر امراض، تغذیه میکنند. دیگر حیوانات نیز با چونندگان، کیکها، مگس ها و دیگر جانداران بر سر غذا رقابت کرده و آنها را از رساندن ضرر به حیات طبیعت و انسانها باز میدارند. یعنی سبب کنترل این موجودات مضر میگردد.

هرگاه انسانها در نزدیکی جنگلات صدمه دیده ساکن شده و شروع به ساخت خانه ها میکنند، از تنوع حیوانات جنگلی در همان ساحه کاسته میشود زیرا غذا و شرایط زندگی که آنها بدان ضرورت دارند کمتر میسر شده و معیشت برایشان مشکل میشود. بر علاوه حیوانات ساکن جنگل مجبور میشوند که در ساحه نزدیکتر به انسانها زندگی کنند. لذا انتقال امراض از حیوانات به انسانها بیشتر محتمل میگردد. نتیجه این مباحث آنست که نگهداشتن مقدار کافی فضای سبز برای حفظ تنوع زیستی جنگل مهم بوده و صحت انسانها کمتر به خطر مواجه میگردد.

جنگلات، غذا، سوخت و دوا

من چگونه غذا پخته کرده میتوانم در صورت تیکه تمام غذا و هیزمی که از جنگل ما بدست می آید اکنون دیگر میسر نیست!

جنگلات حاوی مقادیر زیادی از میوه جات، مغزیات، بذرها، ریشه ها، حشرات و حیوانات اند که بعنوان غذا و دوا توسط مردم مورد استعمال قرار میگیرند. زمانیکه جنگلات تخریب میشوند، نتیجه معمول آن عبارت است از: گرسنگی، سوءتغذی و شیوع امراض مختلف النوع. مردمیکه معیشت خود را ازین طریق تأمین میکردند باید در جستجوی راه های دیگری شوند. بهمین شکل وقتیکه غذاها و دواهایی مستحصه از جنگلات گم شوند، دانشی را که راجع به این نوع غذاها و دواها موجود است نیز از بین خواهد رفت. به اینترتیب تخریب جنگلات به از بین رفتن قسمت مهمی از دانش و عنعنات جامعه میانجامد.

در ساحاتیکه منابع کمتری وجود دارد، گاهی مردم مجبور میشوند بین حفاظت از جنگلات و قطع آنها برای أحداث زمین های زراعتی، یکی را انتخاب نمایند. حتی برای دهقانانیکه مجبور اند درختان را برای کشت غله جات قطع کنند، مهم است تا از تعدادی از درختان حفاظت بعمل آورند. در نقاطیکه زراعت با جنگلداری در رقابت است، بهتر خواهد بود که یک تعادل در بین آنها حفظ شود. (برای حصول اطلاعات مزید راجع به زراعت و جنگلداری، به صفحه 302 مراجعه کنید).

تحمل بار سنگین توسط زنان

زنان و اطفال اکثرا وظیفه جمع آوری و انتقال هیزم را برای سوخت بعهده دارند. تحمل این همه کار سخت بالاخره سبب ایجاد مشکلات صحتی عدیده ای برای آنها میگردد. هرچه جنگلات بیشتر تخریب میشوند، راه این اشخاص برای جمع آوری هیزم نیز طولانی تر میگردد. اختصاص وقت زیادتر به این امور، باعث میگردد تا آنها فرصت کافی برای انجام کارهای دیگر و رفتن به مکتب نداشته باشند.

زنان و کودکان همچنان ممکن است در حین انجام کار جمع آوری هیزم وچوب، به سوء رفتار های بدنی و جنسی مواجه گردند. متأسفانه این موضوع سبب شده که در بعضی جاها زنان و کودکان در گروپ های دسته جمعی آنها در روشنی روز برای جمع آوری هیزم وچوب بیرون شوند. با غرس درختان چوب دار در نزدیکی خانه ها نه تنها به صحت خود کمک کرده اید، بلکه از زحمت جمع آوری هیزم نیز راحت و آسوده میگردید.

انتقال بار سنگین در مسافات طولانی سبب سردردها، درد کمر، و مخصوصا در اطفال صدمات به ستون فقرات میشود.

جنگلات و معیشت

جنگلات یک منبع عمده معیشت اند. بعضی از دولت ها و مؤسسات بین المللی عقیده دارند که یکی از عوامل اصلی تخریب جنگلات، مردم فقیری اند که برای امرار معیشت خود مجبور اند درختان را قطع نموده و آنرا به زمین های زراعتی تبدیل نمایند. اما موقعی که مردم به پیمانۀ کافی به غذا و دیگر منابع عایداتی دسترسی ندارند، موضوع زنده باقی ماندن از نگهداری جنگلات بدون شک مهم تر است. گاهی اوقات مردم چاره دیگری ندارند جز آنکه درختان را برای احداث زمین های زراعتی و یا بدست آوردن چوب هیزم و نجاری قطع نمایند. اتهام از بین بردن جنگلات کمتر متوجه صنایع گردیده است، همان هاییکه ساحات عظیم جنگلی را برای استکشافات نفتی، تفحصات معدنی و تأسیس مناطق صنعتی از بین میبرند.

زمانیکه نیازمندی های اساسی روزانۀ مردم تأمین گردد، آنها بهتر قادر خواهند تا راجع به آینده و چگونگی نگهداری از محیط و طبیعت فکر نمایند. اشخاصیکه در جنگل ها ساکن اند و یا در فعالیت های حفظ مناطق سبز شرکت دارند، میدانند که چه راه های دیگری وجود دارد که بدون ضربه زدن زیاد به جنگل، به تأمین معیشت مردم پرداخت. در بسیاری واقعات علت عمده از بین رفتن جنگلات عبارت اند از: خواست صاحبان صنایع بزرگ و فشار فقر اقتصادی مردم.

تخریب جنگلات سبب فقر میشود، و فقر خود باعث عمیق تر شدن مشکل اول (تخریب جنگلات) میگردد.

کشت و زرع در جنگل

در بسیاری ساحت دهقانان یک قسمت از جنگل را برای احداث زمین های زراعتی قطع مینمایند، ولی درختان اطراف زمین زراعتی دست نخورده باقی میماند. آنها در آنجا تا زمانی به کشت و زراعت مصروف اند که علف های هرزه شروع به رقابت با غله جات میکنند. در آن وقت این زمین به حال خود رها گردیده و قطعه جنگلی دیگری انتخاب شده و به مزرعه تبدیل میشود. در عین حال قطعه سابقه دوباره به ساحت جنگلی ملحق میشود و خاک کیفیت مطلوب اولیه خود را دوباره باز می یابد. این میتود را گاهی بنام " قطع کن و بسوزان " و یا Swidden Farming (مزرعه سازی موقت با سوختاندن نباتات یک ساحت از جنگل) یاد مینمایند.

این میتود برای هزاران سال استفاده شده است. اما بتدریج که جمعیت زیاد شده و مناطق مسکونی گسترش یافته اند، اندازه ساحت جنگلی موجود برای اینکار کاهش یافته است. همچنان مقدار زمین که کشت روی آن صورت میگیرد نیز به اندازه وسیع نیست که بتواند دوباره به جنگل تعویض شود. به همین خاطر است که استفاده از روش مزرعه سازی موقت (Swidden) دیگر یک روش پایا برای جنگلات و همچنان برای دهقانان نیست. جوامعی ای که در جنگلات به کشت و زرع مصروف اند بهتر است از روش های پایا برای بدست آوردن نتایج بهتر و باقیماندن دوامدار تر روی زمین مزروعی خویش استفاده نمایند (فصل 15).

حفاظت از جنگلات و معیشت

در جنگلات ولایت اندرا پرادش، واقع در مملکت هند، دهقانان تعداد زیادی از درختان را قطع میکنند تا جایی را برای احداث زمین های زراعتی تدارک ببینند. اما نکته جالب این است که در ماه هاییکه میزان غذا به نسبت عدم کشت زمین ها کم است، مردم برای تأمین معیشت خود به محصولات همین جنگلات وابسته اند. بعضی از دهاتیان هیزم جمع آوری نموده و آنرا در بازار میفروشند، در حالیکه عده دیگری از چوب جنگل صنایع دستی را تولید مینمایند. تمام استفاده ها ایرا که مردم از جنگل می کنند توسط یک گروه خاص کنترل میشود، که بنام " کمیته های مردمی جنگلات " یاد میشوند.

وقتی کمیته ها متوجه شدند که بعضی از قسمت های جنگل بواسطه استفاده بی رویه تخریب شده اند، قوانین جدید وضع کردند تا مقدار برداشت مردم را از همان ناحیه به حد اقل ممکن برسانند. قوانین بسیار سخت و انعطاف ناپذیر بودند، و معیشت مردم با خطر مواجه شد. آنده از مردم که با فروش چوب هیزم و کار دستی امرار معیشت میکردند، در جریان فصل های که غذا کمتر پیدا میشد، خیلی به مشقت افتادند.

اعضای این کمیته ها از بین خود همین جوامع بومی انتخاب شده بودند، بهمین خاطر آنها از مشکل بوجود آمده مطلع بوده

و دنبال راه حل هائی بودند که هم از جنگل ها محافظت شود، وهم در عین حال مردم راهی برای

تأمین معاش خود داشته باشند. بعد از چندی جلسه تصمیم بر آن شد که بجای تغییر

دادن قوانین جدید حفظ جنگل کمیته ها کمک نمایند تا بر روی زمین های

موجود زراعتی موانع کرانه ای ایجاد گردد تا از خروج آب و

فرسایش زمین جلوگیری گردد. به این ترتیب زمین

غنی تر شده و آب بیشتری برای زراعت تهیه خواهد

شد. به اینترتیب زمین های زراعتی آنها حاصل

بیشتری داشته و غذای شان وافر تر خواهد بود تا به

همه افراد جامعه برسد بدون اینکه جنگل به خطر

مواجه باشد.

اکوتوریسم (سیاحت از طبیعت)

اکوتوریسم عبارت است از یک روش کسب درآمد از طریق جلب سیاحین برای دیدن مناظر طبیعی یک منطقه، یا آموختن در باره حیوانات و نباتات آن ساحه میباشد. بعضی از پروژه های اکوتوریستی فقط سیاحین را جلب مینماید تا از زیبایی طبیعت لذت ببرند. درحالیکه عده دیگری از پروژه ها از سیاحین دعوت به عمل می آورد تا به همراه جوامع محلی زندگی نموده چگونگی حفاظت از طبیعت را بیاموزند. و بهمین شکل پروژه هایی وجود دارند که به سیاحین اجازه میدهد عملاً در تطبیق اقدامات حفاظت از طبیعت شرکت نموده و سهم فعالی داشته باشند.

اکوتوریسم یک راه خوبی برای کسب درآمد لازم برای جوامع جنگل دار است اما این نوع پروژه ها برای شروع و تداوم مصرف زیادی را ضرورت دارد و باید با دقت پلان گردد. سیاحین به غذا، راحتی، باربری، راهنما و صبر و حوصله زیادی برای طرز رفتار با اختلاف فرهنگ ها ضرورت دارند. آنها ممکن است مواجه به تضاداتی شده و ضرورت به خدمات صحی پیدا نمایند. برای اینکه سیاحین به منطقه جذب شوند باید تبلیغات مناسبی را بر روی مجلات، انترنت، بروشور های تبلیغاتی و دیگر رسانه ها داشته باشیم.

پروژه های اکوتوریستی باید با دقت تنظیم شوند که منفعت آن به تمام جامعه برسد، نه فقط به مشتی از گماشتگان، تجارت پیشگان و یا تعداد محدودی از خانواده های محلی. یک پروژه اکوتوریستی موفق به عده معین و محدودی از سیاحین اجازه بازدید را بدهد، تا سبب فشار کمتر به جامعه شده و تخریبات کمتری به طبیعت وارد گردد.

محصولات غیر چوبی جنگلات

محصولات غیر چوبی جنگلات شامل همه موارد و محصولاتی میشود که بدون صدمه زدن به جنگل بدست آمده و باعث تولید عاید میگردد غیر از چوب. این اقلام شامل: خسته ها، میوه ها، گیاهان داروئی، و فایبر ها اند. جوامعی که به تجارت و فروش این محصولات غیر چوبی اشتغال دارند اهمیت رهنمود های دیل را میدانند:

- مقررات معینی وضع گردد تا مشخص شود چه کسانی محصولات را جمع آوری نموده و چه کسانی آنها را به فروش برسانند و چگونه محصولات با چه مقداری جمع آوری گردد تا پایائی آن حفظ گردد. وقتی یکی از محصولات موفق بود و شهرت یافت، خطر آن بوجود می آید که بیشتر از حد جمع آوری شود. محصولات را فقط به قدری جمع آوری نمایید که بتواند آن محصول دوام نموده و بازهم رشد کرده و حاصل بدهد.
- برای محصولات خود بازار های را جستجو نمایید. طبیعی است که اگر شما محصولاتی داشته ولی آنها بازار خرید نداشته باشند، هیچ نفعی از سرمایه گذاری بر روی آن وجود ندارد.

درو و برداشت گیاهان داروئی از جنگلات

مردمیکه در نزدیکی خلیج بنگال زندگی میکنند، عادت دارند درهنگام مریض شدن به حکیم های محلی و یونانی مراجعه نمایند. حکیم ها داروها را گیاهانی میساختند که از جنگل جمع آوری مینمودند. یک روز افرادی از یک مؤسسه غیر دولتی به منطقه آمدند تا به مردم کمک نمایند که با جمع آوری نباتات طبی و فروش آن در بازار شهر پول بدست آورده یا کسب عاید نمایند. با استفاده از امکانات مؤسسه برای فروش این گیاهان داروئی آنها به جامعه کمک نمودند تا بدون قطع درختان از جنگل عواید بدست آورند.

مردم منطقه ازین موضوع خوشحال شدند و شروع کردند به جمع آوری و فروش گیاهان داروئی. اما نکته ایکه از نظر افتاده بود آن بود که مردم از حکیم های محلی نپرسیدند که گیاهان را باید به چه شکل جمع آوری نمایند بدون آنکه به آنها خسارت وارد نمایند و همچنان در مورد مقداری که جمع آوری مینمودند اندیشه و دقت نداشتند.

در هیجان کسب پول بیشتر بعضی افراد قریه حتی به درخت ها ایکه از آن ادویه را بدست می آوردند نیز صدمه وارد کردند. بعضی حفر اندکی از اطراف درخت برای بدست آوردن ریشه، آنها گاهی تمام درخت را از ریشه کشیدند. بعد از مدت کوتاهی تقریباً تمام گیاهان داروئی از جنگل ناپدید شدند، و حکیم های محلی دیگر دوائی در دواخانه خود برای تداوی مریضان نداشتند. بناءً زمانیکه مردم مریض میشدند مجبور بودند پول زیادی را برای خرید دوا از دواخانه مصرف نمایند.

در نهایت هم صحت مردم و هم صحت جنگل هردو از سبب دور و برداشت بی رویه محصولات بدون توجه به دوام و پایداری آن متأثر گشت.

تخریب جنگلات

بیشترین مقدار تخریبات در جنگل ها را کمپنی های تولید چوب نجاری و دیگر صناعی به بار می آورند که منابع را بصورت غیر پایدار استفاده میکنند. هرگاه یک جنگل بصورت کلی از بین رفت، این کمپنی ها به ساده گی و بی پروایی به جنگل دیگری نقل مکان میکنند. اما مردمیکه در نزدیکی و یا در خود این جنگل ها زندگی میکردند جای دیگری را برای رفتن ندارند. حتی کسانیکه مستقیما در نزدیکی یک جنگل زندگی نمی کنند، باز هم بسیاری محصولات جنگل را استفاده مینمایند مانند: کتاب ها و روزنامه ها، مصالح ساختمانی، محصولات غذایی مثل لوبیای سویا، گوشت و روغن درخت خرما، و منرال های که از زیر خاک این جنگلات بیرون آورده میشوند. نادرا مردم ضرورت تعویض جنگل را که برای اینگونه موارد استفاده شده است، در نظر نمیگیرند.

چگونه جنگلات تخریب شده واز بین میروند

اگر منابع جنگل طوری مدیریت نشود که به جنگل اجازه رشد مجدد و تولید دوباره بدهد، مدت زیادی دربر نخواهد گرفت تا همه جنگل نابود شود. اسباب تخریب وسیع جنگلات عبارت اند از:

- **قطع و خالی نمودن ساحاتی از درختان جنگل** (زمانیکه بیشتر درختان یک منطقه برای استفاده از چوب از بین برده میشوند)، موجب سخت شدن و فرسایش خاک، تخریب حیات وحش و پرشدن آبراه ها با گل ولای میشود.
- **احداث فارم های بزرگ تجارتي**، تربیه مواشی و غرس درختان جدید غالبا بوسیله از بین بردن ساحات عظیم جنگلی عملی میگردد.
- **تأسیس فارم های تربیه ماهی و جانوران دریایی** اکثرا با قطع درختان باتلاقی که محل پرورش طبیعی حیوانات دریایی است، و تخریب جنگلات ساحلی همراه است. این کار باعث بیکار شدن جوامع ماهیگیر، ملوث شدن آب با انواع زهریات، ازدیاد امراض، فقر و سوءتغذی میشود.
- **دستگاه های تولید کاغذ** ضایعات توکسیکی از خود بجای میگذارند که موجب آلوده شدن خاک، آب و هوا میگرددند.
- **کمپنی های استکشاف واستخراج نفت و مواد معدنی**، درختان جنگلات را به نفع فعالیت های خود قطع نموده و منابع طبیعی را ملوث میکنند.
- **پروژه های کلان بند های آب**، ساحات عظیمی از جنگلات را بزیر آب میبرد. مردمیکه در ساحات زیر آب زندگی میکردند، باید به مناطق جدیدتری نقل مکان کنند. متأسفانه این مناطق جدید مسکونی را پس از قطع درختان دیگر احداث میکنند.

وقتی موضوع بر سر قطع جنگلات وفروش آن برای سود آوری است، دولتها و کمپنی ها کمتر راجع به تأثیرات منفی تخریب درختان بر روی صحت ومعیشت مردم توجه مینمایند.

منازعه بر سر جنگلات

چون منابع جنگلی محدود است و هر روز پیمانۀ آن کم شده می‌رود، غالباً بین کسانی که می‌خواهند از این منابع بطرق مختلف استفاده کنند مجادلاتی در می‌گیرد. همچنان منازعات بین جوامع محلی که از طریق این منبع امرار معاش میکنند با کمپنی‌ها و صنایع خارج از منطقه بروز میکند که می‌خواهند آنرا به نفع خود استفاده کنند.

درامه های اجتماعی

اجرای درامه های اجتماعی یکی از راه‌ها ایست که با استفاده از آن میتوان در باره منازعات و دلایل بروز آن به بحث پرداخت. درامه های اجتماعی همچنان به مردم کمک مینماید تا امکانات عمل و تغییر را جستجو نمایند. (برای اخذ مطالب مزید در مورد درامه های اجتماعی به صفحه 17 مراجعه کنید. و همچنین کتاب دیگری از همین سلسله هسپیرین بنام **کمک به کارکنان صحنی تا بیاموزند.**)

تمام افراد سه‌میگرنده را به گروه های متعددی تقسیم کنید طوری که هر گروه حدوداً از پنج نفر تشکیل شده

1

باشد. برای هر گروه مختصر در مورد یک حالتی توضیح بدهید که احتمالاً منجر به بروز منازعه بر سر منابع جنگلی خواهد شد. حالتی را برای تشریح برگزینید که مردم آنرا باور نموده بتوانند، اما از حالات و قضایا ای که باعث شرمندگی و یا قهر یکتعداد افراد اشتراک کننده شود اجتناب نمایید. چیزیکه به واقعی شدن بیشتر درامه کمک میکند آنست که به اشتراک کننده گان اجازه دهید مقداری از رسوم خاص خود را نیز وارد کرده واز اصطلاحات استفاده نمایند.

از هر گروه بخواهید برای اجرای نمایش پنج دقیقه ای، حدود

2

پانزده تا بیست دقیقه تمرین نموده باشند. همه را تشویق نمایید تا در درامه

سهام فعالی بگیرند. شما میتوانید به دو صورت به نتیجه گیری برسید: یا بعد از اجرای نمایش هر گروه به بحث پرداخته و راجع به دلایل و راه حل‌ها مناقشه کنید، یا اینکه صبر کنید تا همه دسته‌ها کار خود را به اتمام برسانند و بعداً دست بکار شوید.

احساس شما چگونه بود؟ این سوالیست که بعد از پایان هر دوره نمایش، از ممتلن

پرسیده میشود تا احساس آنها در مورد نمایش اجرا شده معلوم گردد (به صفحه 189 مراجعه کنید). همچنان سوال را متوجه کسانی که صرفاً نمایشنامه‌ها را مشاهده کرده اند نیز بنمایید. از ایشان بپرسید که نقش هر کدام از بازیگران چه بوده و چه مقدار بر روی شان تأثیر گذار بوده است.

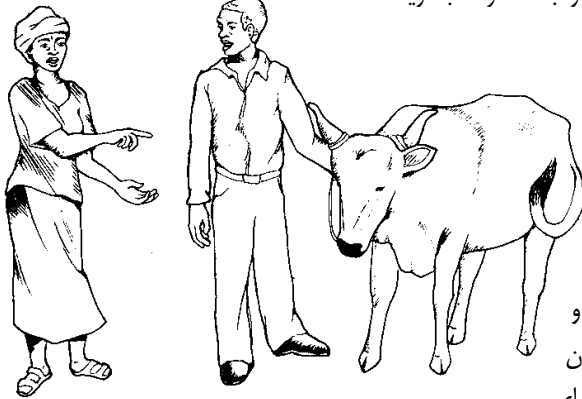
3

یک تسهیل کننده باید از چگونگی منازعات اجتماعی باخبر بوده، و در مورد عکس العمل اعضای مختلف جامعه به بحث‌ها حساس باشند. در جریان اجرای درامه های اجتماعی، باید متوجه بود تا فضای مصوون و نا مقید برای اشتراک کننده گان فراهم گردد تا مردم بدون ترس صحبت نمایند.

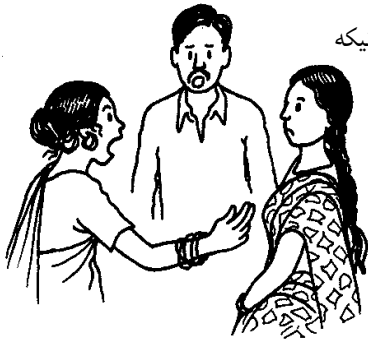
درامه های اجتماعی (ادامه...)

بعضی داستان ها را انتخاب کنید: از میان داستان های که در ذیل می آیند بعضی را برای درامه اجتماعی در مورد منازعات جنگل انتخاب نمایید. و یا هم بر اساس منازعات واقعی موجود در جامعه درامه بسازید.

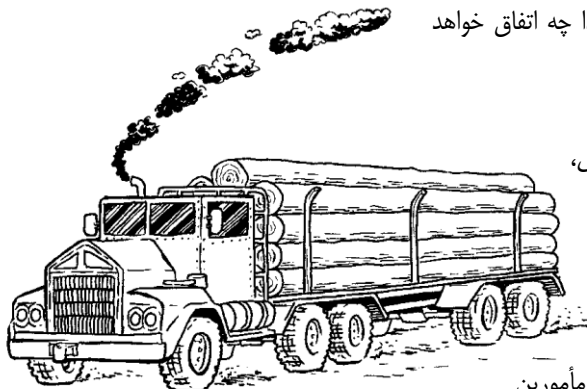
وضعیت 1. بازیگران: یک مرد با گاو، جمع کننده گان ادویه گیاهی، اعضای شورای محلی.

بعد از سالها جدایی از جامعه، یک مرد با ده رأس گاو به منطقه بازگشت مینماید. حیوانات وی در میان جنگل محلی به چرا مشغول میشوند. وقتی اعضای دیگر جامعه به جنگل میروند تا گیاهان داروی و علف جمع کنند، در می یابند که گاو ها اکثر آنها را خورده اند و فقط میزان خیلی کم از آن باقی مانده است. مردم به شورای محل رفته و جلسه برای بحث روی مشکل دایر میگردد. مرد گاو دار اصرار می ورزد که وی حق دارد گاو های خود را به چرا ببرد و مواشی هم میتوانند به هر اندازه ای که دلشان خواست از گیاهان بخورند. اما دیگر مردم موافق نیستند. بعد ازین چه اتفاق خواهد افتاد؟

وضعیت 2. بازیگران: مردان جوانیکه درختان را قطع میکنند، مأمورین دولت محلی، زنانیکه هیزم جمع آوری می نمایند.

چندین مرد جوان درختان را از زمین های ها متعلق به عموم مردم بدون اجازه قطع میکنند، و دستک ها را به مأمورین دولت محلی میفروشند. آنها نیز دستک ها را بار نموده و توسط موتور لاری از آنجا انتقال میدهند. یک زن برای جمع آوری چوب سوخت به جنگل میرود، وقتی به جای همیشه گی میرسد می بیند که مردان جوان درحال قطع درختان جنگل میباشند. یکی از آن جوانان پسر خود این زن بود. وی به قریه بازگشت تا دیگر مادران را نیز از وضعیت با خبر سازد. روز بعد همه به جنگل رفتند تا مگر بتوانند جوانان را از ادامه دادن به اینکار منع نمایند. پسر زن اولی به مادرش گفت که وی این پول را ضرورت دارد زیرا میخواهد دوا برای دختر خورد سالش، یعنی نواسه همان زن تهیه کند. بعدا چه اتفاق خواهد افتاد؟

وضعیت 3. بازیگران: اعضای جامعه با تبر ها و گاو های قلبه ای، مأمورین دولت با زنجیر ها و موتور های باربری، مقامات شورای قریه.

برای نسل های متمادی، مردم قریه درخت ها را توسط تیشه قطع نموده وبوسیله گاو های نر قلبه ای انتقال میدادند. اما اکنون مأمورین دولت محلی با اره های برقی کلان و موتور های باربر آمده اند ودرختان را قطع میکنند، و میگویند که جنگل ملکیت دولت است. یکی از روز ها مأمورین دولت با بولدوزر ها و وسایل ثقیله مراجعه کردند. هدف شان آن بود که در وسط جنگل یک سرک بسازند تا کار انتقال تنه درختان کلان آسانتر شود. عده از مردان جامعه محلی به جنگل میروند تا با ایشان مقابله کنند. بعدا چه اتفاق خواهد افتاد؟

درامه های اجتماعی (ادامه...)

4

مهم است که بازیگران قبل از شروع مباحثه از نقش ایکه بازی میکردند "بیرون شوند" تا از لقب دادن و برجسپ زدن به آنها به عنوان "قربانی" یا "متجاوز" جلوگیری صورت گیرد. این موضوع خیلی مهم است که شخصیت اصلی بازیگران را با رول نمایشی شان مغالطه نباید کرد.

هر کدام از نمایشات را مورد بحث قرار دهید

از بازیگران بخواهید تا تمام وسایل و ابزار نمایش و صحنه درامه را ترک نموده و به گروه بحث کننده ملحق گردند. بعدا سوالاتی را طرح کنید تا تمام گروه در آن اشتراک ورزند:

- بگویند که در درامه اجتماعی چه اتفاق افتاد.
- عمل هایی را شناسایی کنید که به مناقشه منجر شد.
- احتیاجاتی متفاوتی را که دلیل اصلی بروز منازعات است پیدا نمایند.
- راه های را مورد بحث قرار دهید که در آینده از بروز این قبیل مجادلات جلوگیری میکنند.

این پروسه را برای هر کدام از درامه های اجرا شده تکرار کنید. شخص تسهیل کننده بهتر است نکات مهم مباحثه را بر روی یک صفحه بزرگ یا تخته یادداشت نماید تا همه از آن مستفید گردند.

ج: یک مرد میفواست مواشی خود را داشته باشد، اما آنها به بنگل صدمه میزدند.

ج: دربارہ اینکه چه کسانی باید از بنگل استفاده کرده و به چه منظوری، موافقت نامه قبلی وجود نداشت؟

ج: دیگر ادویه گیاهی و کاه برای مردم میسر نبود.

ج: احتیاج به پراندرن مواشی و ضرورت به استفاده از منابع بنگلی.

ج: گاو ها میتوانند چرا نمایند، ولی در منطقه ایکه گیاهان مورد استفاده مردم موجود نباشد.

ج: صاحب مواشی میتواند در اطراف حیوانات یا منطقه ممنوعه حصار بکشد.

ج: صاحب مواشی میتواند از حق خود در استفاده از منابع بنگلی صرف نظر کند، و در عوض گاو های خود را به چرا ببرد. به اینصورت وی محصولات تولیدی خود را با منابع بنگلی تبادله کند.

اگر مباحثه با عدم توافق همراه شد، بهتر است دست به کدام فعالیت جمعی زد تا مردم با یکدیگر احساس مشترک پیدا کنند. مثلا خواندن یک سرود دسته جمعی یا انجام کار در همکاری با یکدیگر، کمک میکند تا مردم آنجا را با یک احساس خوب ترک نمایند.

س: چه چیزی سبب منازعه گردید؟

س: چرا آن مرد فکر میکرد حق دارد مواشی خود را برای چرا به بنگل ببرد؟

س: چگونه تفریب بنگل بر روی جامعه تأثیر گذاشته است؟

س: احتیاجاتی که منجر به مجادلات و بنگلها میشود چیست؟

س: آیا راهی است که هر دو طرف قضیه را راضی کرده و از منازعه اجتناب شود؟

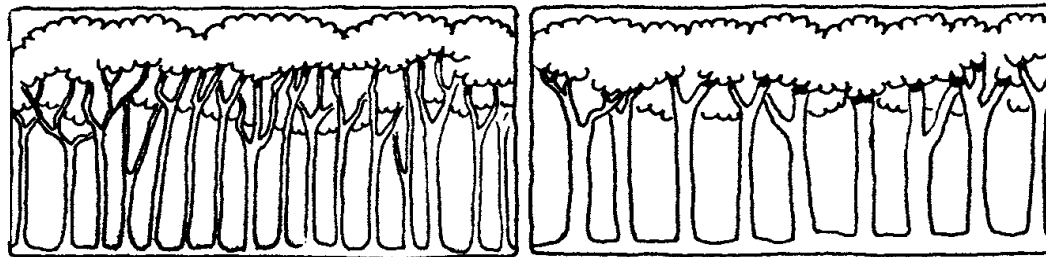

استفاده پایدار از جنگلات

مدیریت و استعمال پایدار جنگلات عبارت است از محافظت و استفاده ازین منبع بصورتیکه یک تعادل بین احتیاجات روزمره و نیاز برای ذخیره آن برای آینده رعایت گردد. میتود های استفاده پایدار در همه جا به یک صورت تطبیق نمی گردند. هر جامعه باید میتود ها را مطابق به نیازمندی های خود عیار نماید و ارزیابی کند که چه اقداماتی برای حفظ جنگلات منطقه بهتر است عملی گردند. ایجاد پلان مدیریت پایدار جنگلات به مردم کمک مینماید تا راجع به استفاده بهتر از منابع جنگلی خود تصمیم معقولانه تری اتخاذ کنند. همچنان این پلان همچنان برای جلوگیری از تهدیدات متداوم صاحبان صنایع و دولت نیز جلوگیری مینماید. بعضی اوقات شاید شما بتوانید در قبال محصولات بدست آمده از جنگلات منابع پولی بهتری بدست آورید، در صورتیکه نشان دهید آنها با استفاده از میتود های پایدار تولید شده اند. اما مهمترین محصول پلان مدیریت پایدار جنگل آنست که مردم را با یکدیگر همسو مینماید، تا بطریق مفید تری از جنگلات کار گرفته ویا آنها محافظه کنند.

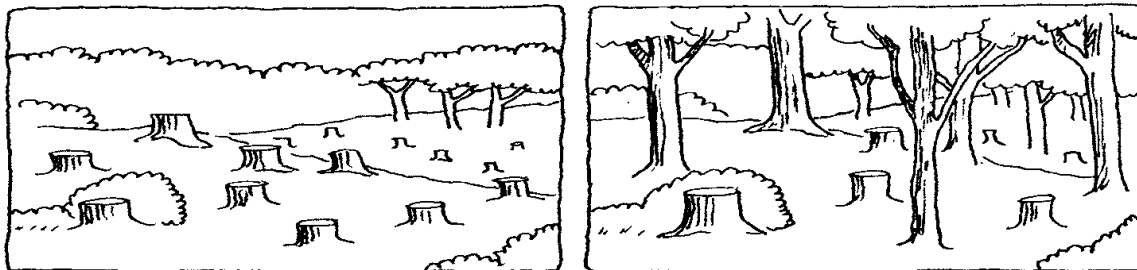
بعضی از راه های کارگیری و محافظه بهتر از منابع جنگلی عبارت اند از:

- **نازک و کم پشت کردن اشجار**، به اینصورت که تعدادی از تاک ها، درختان و نباتات قطع گردند تا نور آفتاب به داخل جنگل نفوذ نموده و نهال ها و نباتاتی که میخواهیم بهتر رشد نمایند.

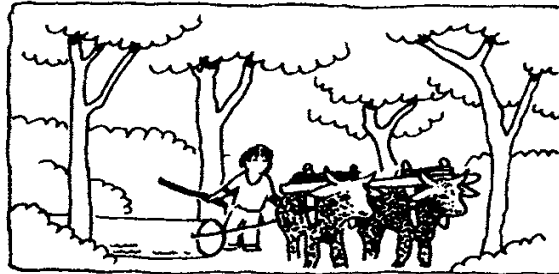
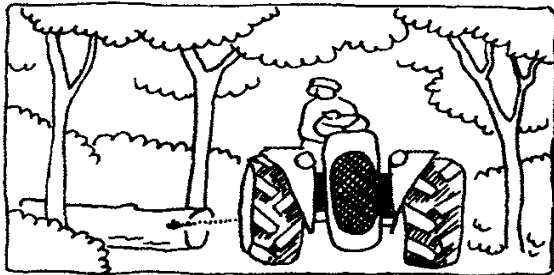
در روش نازک ساختن، تعدادی از درختان قطع میشوند تا بقیه به مقدار کافی قوی شوند.

- **غرس نهال ها برای غنایابی**، این به معنی غرس اشجار جدید، در پهلو و یا تحت درختان کهن سال، ویا در ساحاتیکه درختان ازین رفته اند و دوباره نمی توانند خود بخود رشد کنند.
- **غرس مجدد درختان بعد از قطع**، طریقه ایست برای اطمینان از اینکه به جای درخت هائیکه قطع میشوند، درخت های جدید و تخم بذری موجود خواهد بود.
- **حریق کنترل شده**، اینکار برای کاهش دادن علف های هرزه ایکه در زیر درخت ها روییده استفاده میشود. با سوختاندن قلمه های خود رو و علف های هرزه زیر درختان خاکستر آنها باعث غنی شدن خاک میگردد، و باعث از بین رفتن آفاتی میشود که ممکن است به درختان آسیب برسانند. آتش سوزی کنترل شده باید با دقت پلان شود، زیرا ممکن است بساده گی از کنترل خارج و به تمام جنگل سرایت نماید.
- **قطع نمودن اشجار بصورت انتخابی**. یعنی تعدادی از درختان قطع میشوند در حالیکه درختان جوان و آن تعداد درخت های پیر که صحتمند و قوی اند برای ثابت نگهداشتن خاک و گرفتن بذر برای پرورش نسل های آینده باقی گذاشته میشوند.

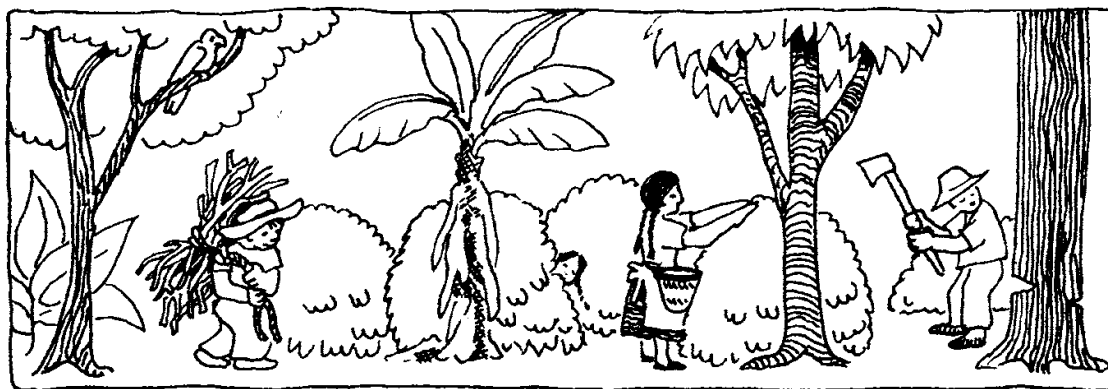
در قطع نمودن درختان بصورت انتخابی یکنوع درختان برای آینده حفظ میگردد و دوام رشد جنگل را اجازه میدهد.

- **جمع آوری و فروش محصولات غیر چوبی جنگلات**، ترجیحا در عوض فروش چوب، یک طریقه ای برای مواظبت از جنگل است در حالیکه بازهم پول عاید میشود.
- **پرداخت پول** برای مالداران (صاحبان مواشی) جهت جلوگیری از چراندن حیوانات در جنگل، و همچنان دادن امتیازات مالی برای دهقانان تا از قطع کردن درختان ایکه در ساحه زمین خودشان است خود داری نمایند، از جمله اقدامات مفیدیست که میتوان در این راستا انجام داد.
- **حفاظت از ساحه حیات وحش در جنگل ها** (مناطقیکه حیوانات آزاد زندگی میکنند). این ساحه باید به اندازه بزرگ باشد که حیوانات بدون مزاحمت انسان زندگی طبیعی خود را بکنند.
- **ایجاد فضاهای سبز**، یعنی غرس اشجار در مناطقیکه درختان بصورت کامل قطع شده و یا جنگل کاملا از بین رفته است. اینکار به تقویه خاک، آب و هوا حتی در شهر های مزدحم و آلوده کمک مینماید.
- **حمایه از رشد طبیعی دوباره اشجار**، اینکار با محدود ساختن استفاده ساحاتی از جنگل که بیشتر درختان آن از بین رفته است صورت گرفته و به جنگل کمک میشود تا دوباره رشد نموده و بصورت طبیعی احیاء گردد.
- **کار گیری از حیوانات برای حمل و انتقال تنه درختان** خسارات کمتری نسبت به بولدوزر ها و وسایل ثقیله وارد مینماید.

حیوانات کمتر از ماشین آلات زمین را سخت میکنند.

- **جدا نمودن شاخه ها و پوست از تنه درختان** قبل از انتقال دادن آنها، از وارد آمدن صدمه به گیاهان همجوار در زمان انتقال پیشگیری میکند. بر علاوه ازین فایده، شاخچه ها و برگ های جدا شده بر روی زمین پوسیده و کود بسیار مطلوبی را برای رشد سایر گیاهان همجوار فراهم میسازد.
- **اکوتوریسم** راه دیگری برای حفظ جنگلات است. یعنی سیاحین در قبال بازدید از زیبایی های طبیعی منطقه پول پرداخت میکنند، وبه این صورت از قطع جنگلات برای تأمین معیشت مردم اجتناب میشود.

طرق متعددی برای استفاده از جنگلات وجود دارد تا برای صحتمند مانده و برای نسل های آینده حفظ گردد

از معلومات هر کس استفاده کنید، نیازمندی همه را مد نظر بگیرید

این فعالیت برای پلان گذاری چگونگی استعمال و حفاظت از جنگلات ممد است. فعالیت را میتوانید با اشتراک الی 25 نفر انجام دهید. اشتراک کننده گان را به سه گروه تقسیم نمایید. بهتر است همه کسانی را که به نوعی از تخریب جنگلات متأثر میشوند شامل پروسه نمائید.

زمان: سه تا شش ساعت (یا بیشتر از یک جلسه، یعنی تا زمانیکه شما نقشه ها را ثبت و تکمیل کرده اید)

مواد: پنسل، قلم، ورق کتابچه، سه تخته کاغذ کلان، نقشه محل و سرش التیپ، نقشه ها اگر بسیار دقیق نبوده و عادی ترسیم شده باشد هم مشکلی نیست، فقط به اندازه ای که مردم قادر باشند چیز هایبیرا شناسائی نمایند، که میخواهند نشان بدهند.

1

برای هر گروه از اشتراک کننده گان یک نقشه بدهید واز ایشان بخواهید تا فعالیت های خود را در جنگل بر روی صفحات کتابچه نوشته یا ترسیم نمایند (مثلا قطع هیزم، چراندن مواشی، جمع آوی میوه و نباتات، شکار وغیره فعالیت ها).

2

در داخل هر گروه اشخاص در باره چیزهایی که ترسیم میکنند به بحث پرداخته و میگویند که هر کدام از آنها برایشان چی معنی را در بردارد. یک یا دو نفر در نهایت فعالیت ها را بالای یک نقشه بزرگ ترسیم نموده تا معلوم شود که کجا و چگونه هر کدام از اشخاص از جنگل استفاده میکنند.

3

تمامی گروه ها را با یکدیگر جمع کنید تا نقشه هر کدام از آنها در جمع بزرگتری به مناقشه گذاشته شود. آیا قسمت های از جنگل هست که بیشتر از دیگر حصص از آن استفاده صورت میگیرد؟ آیا زنان، مردان، اطفال و کهن سالان هر کدام به شکل خاصی از جنگل کار میگیرند؟ آیا چیزی متعجب کننده در مورد طرز استفاده از جنگل موجود بود؟

4

شخص تسهیل کننده رشته بحث را بدست گرفته و سوالاتی را راجع به صحت جنگل میپرسد: آیا جنگل هنوز هم به همان شکل سابق منابع و منافع اقتصادی را در اختیار مستفیدین خود میگذارد؟ آیا تعداد پرندگان، حیوانات و نباتات جنگل اکنون کم شده است یا همانند قدیم است؟ آیا ساحاتی وجود دارد که تمامی درختان آن بصورت کامل قطع شده باشد؟ در مناطق ایکه جنگل تخریب شده اکنون چه حالتی جریان دارد؟

5

از یک یا دونفر در هرگروه بخواهید تا با استفاده از رنگ های متفاوت قسمت های مختلف نقشه را نشانه گذاری نمایند. مثلا کدام ساحات سالم اند، کجا صدمه دیده و یا هم جنگل بصورت کامل از بین رفته است.

6

قسمت های نشانی شده را مورد سوال قرار دهید واز اشتراک کننده گان بخواهید تغییرات مورد نظر خود را راجع به هر کدام از آنها ارایه نمایند. این نظریات را روی یک صفحه یا تخته ترسیم یا نوشته کنید. در صفحه بعد سوالاتی وجود دارد که برای هدایت این بحث مفید اند.

یک پلان برای اداره جنگل بسازید

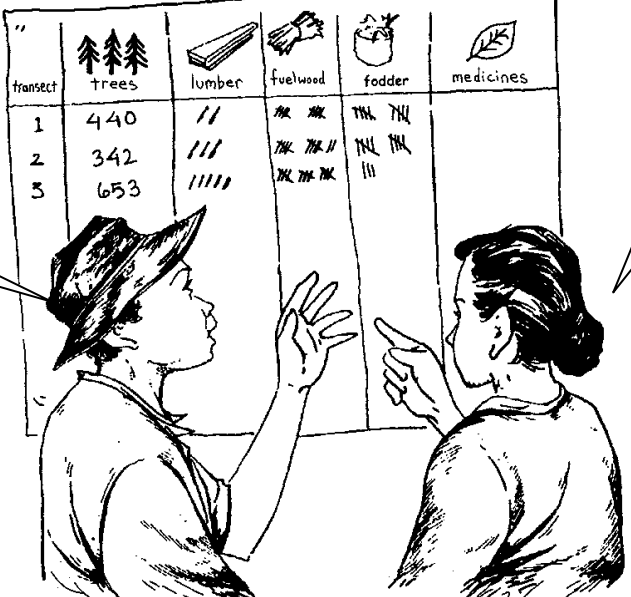
بعد از انجام فعالیت های صفحه 191، سوالات ذیل را در نظر بگیرید:

- چه منافع و منابعی را جنگلات به ما میدهند؟ کدام درختان، حیوانات و گیاهان مورد استفاده قرار میگیرند؟ چه مقدار در هر فصل از این منابع کار گرفته میشود؟ آیا ساحاتی وجود دارد که این منابع به تحلیل رفته و یا خیلی نایاب شده باشند؟
- ما چگونه از جنگلات حمایت مینمائیم؟ آیا جامعه دست به غرس درختان، حفاظت از مناطق خاص میزند، یا راه های دیگری را برای حمایت از جنگلات خود بکار میگیرند؟
- آیا باید قسمت هائی از جنگل ممنوع الأستفاده شوند؟ و این تحریم چطور بر روی کسانیکه از طریق جنگل امرار معاش میکنند تأثیر خواهد گذاشت؟
- آیا روش های جنگل داری پایدار باید در بعضی قسمت ها به مورد اجرا گذاشته شوند؟ کدام آگاهی ها و دانش را جامعه در رابطه به مواظبت از جنگل دارد که میتواند برای این تغییرات کمک کننده باشد؟
- به کدام مهارتها ضرورت است تا مدیریت پایدار جنگلات به موفقیت بیانجامد؟ اگر کسی این مهارتها را نداشته باشد، آیا راهی برای آموختن آن وجود دارد؟ آیا مجبوریم بر روی یکتعداد از مؤسسات دیگر تکیه نماییم؟ چطور میتوانیم با تعدادی از سازمان ها ایکه ما به آنها اعتماد داریم اتحاد نموده و دانش و مهارت های لازم را از آنها حاصل کنیم؟
- چطور جامعه میتواند بر روی پروژه های محلی جنگل داری کنترل خود را قایم نماید؟ جوامع خوب سازمان یافته که پیام قوی و واضحی در مورد خواست های خویش برای کسانیکه از خارج محل هستند داشته باشند، معمولا منفعت بیشتری را از پروژه های جنگلداری پایدار خواهند گرفت.
- چگونه میتوان محصولات خود را به بازار ها رساند؟ غالبا رسانیدن محصولات به بازار های ملی و بین المللی پر مصرف است. قیمت فروش محصولات در مارکیت محلی کمتر است مگر به همان تناسب قیمت رسانیدن به مارکیت محلی نیز کم است.
- ارزش محصولات جنگلات ما به چه اندازه است؟ اگر شما اطلاع دقیقی درباره قیمت محصولات جنگل محلی خود ندارید، بهتر است به مؤسساتیکه در قسمت قیمت عادلانه اقلام تجارتي فعالیت میکنند تماس بگیرید تا آنها به شما معلومات لازم را ارائه نمایند. (به منابع مراجعه کنید).
- پلان جدید کدام تغییرات را ایجاد میکند؟ آیا پلان مدیریتی جدید میزان استفاده مردم را از جنگل محدود میکند؟ برای کسانیکه متأثر میشوند جامعه چه گزینه ها ایرا در نظر گرفته است.

transect	trees	lumber	fuelwood	fodder	medicines
1	440	//	██ ██	███ ███	
2	342	///	███ ███	███ ███	
3	653	////	███ ███	███	

اگر تعداد زیادی از درختان را امسال قطع نماییم، ممکن است در سال آینده ادویه گیاهی زیادی را بدست آورده نتوانیم.

همچنان درختان هیزم دار خود را باید تا فصل باران خیز سال حفظ کنیم تا بدون چوب سوخت باقی نمانیم.

همکاری برای حفظ جنگلات

ایجاد همکاری و تعاون با تعداد هر چه بیشتر از گروه‌ها و کسانیکه از منابع جنگل استفاده مینمایند، ما را در جهت بر آورده کردن خواست‌های همگان و حفاظت دوامدار از جنگل برای زمان‌های آینده توانمند میسازد. همکاری با سازمان‌ها و نهاد‌های خارج از منطقه همچنان برای اعاده حقوق بومیان نیز مفید است.

همکاری برای حفاظت از جنگل‌های بارانی آمازون

مردم قوم (Amazanga) همیشه در جاییکه امروز زندگی میکنند بود و باش نداشتند. وقوع یک حادثه نشت نفت افراد قبیله کوینچا (Quincha) را مجبور کرد تا سرزمین مادری خود را ترک نموده و جای دیگری ساکن شوند. وقتیکه سرزمین نو ایشان باز هم بمناسبت تخریب جنگلات و زراعت ماشینی، مورد تهدید قرار گرفت، آنها تصمیم گرفتند برای مدیریت زمین دست داشته به روش‌های سنتی خود روی آورند. شکار، ماهیگیری، جمع‌آوری و غرس نباتات و گیاهان دوايي از جمله فعالیت‌هایی بود که برای حفظ منطقه خود روی دست گرفتند.

اما این طرز زندگی نیازمند مقدار بیشتری زمین بود. مردم آمازنگا از دولت خواستند تا برایشان قلمرو بیشتری اعطاء کند تا طوری زندگی نمایند که آبا و اجدادشان زندگی مینمودند. آنها میگفتند "ما نمی‌توانیم در قطعه زمینی به اندازه قرص نان زندگی نماییم". همچنان ابراز مینمودند "ما در باره قلمرو و حق خود برای زندگی خوب از جنگل صحبت میکنیم". وقتی دولت از دادن پاسخ به خواسته ایشان ابا و ورزید، آنها به مؤسسات و نهاد‌های محیط زیستی روی آوردند تا ایشانرا در خرید دوباره سرزمین پدری شان کمک نمایند.

مردمان قریه از همکاران بین‌المللی خود دعوت بعمل آوردند تا از منطقه ایشان عکس و فیلم‌هایی تهیه کنند تا طریقه‌های سنتی استفاده از جنگل را به نمایش بگذارند و این مستندات را در ممالک متبوعه مؤسسات خویش نیز با مردم شریک سازند. بعد از چند سال تلاش متوالی آنها توانستند مقدار کافی پول بدست آورند تا مقدار 2000 هزار هکتار (10000 ده هزار جریب یا بیست کیلو متر مربع) را خریداری نمایند.

اما این خرید کلان سبب پیدا شدن سوء ظن در بین افراد قبیله شوار (Shuar) که در همسایگی زندگی میکردند شد. زمانیکه قبیله شوار ادعای مالکیت بر روی زمین‌های خریداری شده را طرح کرد، مردم آمازنگا پی بردند که آنها مرتکب یک خبط کلان شده‌اند. آنها تاکنون فقط با شرکای بین‌المللی به تعامل پرداخته بودند، ولی هیچگونه توافقی با همسایگان خود نکرده بودند! قبیله شوار آنقدر خشمگین بود که حتی تهدید به خشونت کرد. بعد از تدویر جلسات متعدد، مردم آمازنگا و شوار به توافق رسیدند که زمین مورد نظر را مطابق رسم قدیمی تقسیم کنند. چون قبایل کوچو و شوار دانش و معلومات مشابهی در باره طرز استعمال منابع طبیعی جنگل داشتند، لذا به آسانی برایشان میسر بود تا باهم متحد شده واز قلمرو خویش محافظت نمایند.

آنها موافقت کردند تا منطقه خود را به ساحه حفاظت شده (قرق شده) جنگلی تبدیل نمودند. آنها بر یک پلان مدیریت جنگل توافق نمودند که قطع درختان و کشیدن سرک را جلوگیری مینمود. این ساحه بنام "میراث اجدادی تمام قبایل بومی آمازون" اعلان شد و برای نسل‌های آینده حفظ گردید. با رسیدگی به بازدید کنندگان دور و نزدیک، مردم آمازنگا میتوانند جنگل خود را حفظ نمایند، فرهنگ خود را نگهدارند و به دیگران نیز کمک نمایند تا جنگل‌های خویشرا در مناطق خود حفظ نمایند.

نگهداری جنگل برای آینده

ایجاد پارک های جنگلی و مناطق اختصاص داده شده، یک راه جلب حمایت دولتها و مؤسسات بین المللی است برای حفاظت از جنگلات و توسعه اکوتوریسم. اما متوجه این موضوع باید بود که دولتها و مؤسسات محافظه کننده طبیعت بعضا فکر میکنند تنها راه محافظت و نگهداری از جنگلات آنست که مردم را از آنجا دور نگهدارند. در موارد متعددی این مفکوره شان غلط ثابت شده است. مردمیکه بصورت بومی در جنگل زندگی مینمایند میفهمند که چطور از جنگلات استفاده و از آنها مواظبت نمایند. با اسکان مردم محل در جنگل و اداره پارک ها و نقاط اختصاص داده شده جنگلی توسط آنها ممکن است بهتر از دولت یا مؤسسات محافظت کننده، اینکار را انجام دهند.

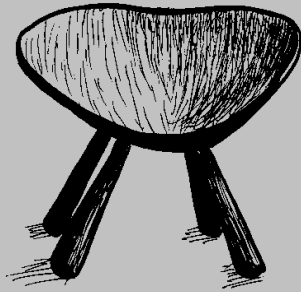

بعضی از جوامع حق دسترسی به جنگلات را با استفاده از موافقت نامه هایی که با دولت عقد میکنند بدست می آورند. این توافقات، که به نگهداری و استفاده بهتر از جنگلات نیز کمک میکند، عموماً بنام " طرح اداره باهمی " یاد میشوند. اشتراک در اداره باهم به مردم فرصت میدهد تا به عنعنات خویش ادامه داده و از جنگل و محصولات آن بصورت پایدار استفاده نمایند. همچنان جوامعیکه ذخایر جنگلی را اداره مینمایند، میتوانند به مردم و جوامع دیگر اهمیت محافظت از جنگلات را بیاموزند.

جنگلداری که هم مردم و هم درختان را پایدار میسازد

در جنگل های آمازون در برازیل بصورت متناوب بین کمپنی های چوب بری، تربیه کننده گان مواشی و دیگر کسانیکه از قطع درختان نفع میبرند با مردمانیکه در جنگل زندگی نموده کشت و زراعت مینمایند و با جمع آوری رابر و ساخت صنایع دستی امرار معیشت مینمایند منازعاتی پیدا میشود. بعد از تخریب ساحات بسیار عظیم از جنگل آمازون، بالاخره کارگران و مردم بومی دولت را مجبور کردند تا " ذخایر غیرقابل استخراج " را بوجود آورد. یعنی ساحاتیکه قطع درخت در آن ممنوع بوده ولی برای استفاده محدود در دیگر موارد آزاد است.

متأسفانه حتی کسانیکه برای نسل های متمادی در آمازون زندگی کرده اند نیز از داشتن حق دسترسی به ذخایر غیرقابل استخراج محروم بوده اند. همان امتیازاتی را که آنها به سختی برای آمازون گرفته بودند، اکنون هیچ نفعی برایشان نداشته وزندگی شان به سختی مواجه گردید.

مردم جامعه تاپاجوس (Tapajos) معمولاً زندگی خود را از طریق زراعت، شکار، استفاده از جنگلات برای ساخت سبد، قایق و دیگر صنایع دستی تأمین میکنند. اما آنها به پول نیز ضرورت دارند زیرا خرید ادویه، ابزار آلات، مواد تسخینی، برق و دیگر اقلام نیز در اولویت قرار دارد. با دریافت یک اندازه از کمک های مالی یک نجاری را بنام ورکشاپ کوبالکو (Cobarco Workshop) برای مردم کوبالکو احداث نمودند. مردم کوبالکو شامل نژاد های مردم بومی، افریقایی و اروپایی بود که بصورت مختلط زندگی مینمودند.

چوب نجاری فقط از تنه درختانی تهیه میشد که بعد از پاک سازی یک قطعه جنگل برای احداث زمین زراعتی قطع میگردد. وسایل ساخت این ورکشاپ در تمام برازیل به فروش میرسد.

این در آمد بتدریج آنها را به این فکر انداخت تا ازین راه پول بیشتری را عاید کنند. اما مانعه اصلی برسر راه شان این قانون بود که آنها نمی توانستند از درختان ایستاده استفاده کنند، مگر اینکه تمام درختان جنگل را موجودی و لست نموده و پلان مدیریت پایدار جنگل را تهیه نمایند که توسط وزارت محیط زیست برازیل به تصویب رسیده باشد.

برای تکمیل خواست دولت آنها مجبور بودند تا معلومات را در مورد اینکه چه تعداد درخت و چوب در جنگل وجود دارد و چه تعداد سالانه جدیداً رشد مینماید، تهیه نمایند. مقامات دولت تقریباً مطمئن نبودند که دهاتیان بی سواد بتوانند اینکار را انجام دهند و این معلومات را جمع آوری نمایند. اما این دهاتیان به معنی واقعی متخصصین جنگل بودند. آنها برای سالایان متمادی علمای علوم طبیعی را در جنگل رهنمائی نموده و در مورد حیوانات و نباتات به آنها آموزش داده بودند. اکنون دانشمندان به مردم آموزش دادند که با بکار گیری وسایل ساده رشد درختان را اندازه نموده، و میزان ازدیاد چوب را بصورت سالانه محاسبه کنند. مردم قریه پلان نمودند تا اشیای فعالیت های خود را بر روی اشیای پر قیمت تر، مانند تخته قصابی و پایه های فرنیچر ها متمرکز کنند، که برعلاوه از ارزش اقتصادی زیادتر، مقدار چوبی مصرفی را به اندازه پایین می آورد که با مقدار رشد دوباره چوب در سال برابری میکرد.

وزارت محیط زیست در برازیل بالاخره تسلیم پلان آنها شد و ورکشاپ کوبالکو اکنون مقدار کافی چوب در اختیار دارد که هم به اقتصاد آنها تغییر وارد کرده، و هم از سؤ استفاده از طبیعت جلوگیری شده است.

مردم کوبالکو کاری را توانستند به انجام برسانند که مجمع کثیری از دانشمندان، اقتصاد دانها و انکشاف دهنده گان فقط آرزوی آنها کرده میتوانند: بوجود آوری یک سیستم استفاده و محافظت پایدار از جنگلات، ودرعین زمان حفظ تعادل بین این موضوع نیازمندیهای اقتصادی انسان.

احیاء مجدد جنگل

جنگل های کهن (یعنی جنگل ها ای که هرگز محو نشده یا بصورت جدی تخریب نشده اند) را اکنون بصورت بسیار نادر میتوان پیدا کرد. در صورتیکه یک جنگل کهن و قدیمی از بین برود، دیگر هرگز نمی تواند با تمام تنوع گیاهی و حیوانی که قبلا داشته است احیاء گردد. اما جنگل های ثانوی (آنهاییکه قبلا تخریب شده ولی دوباره در حال رشد و احیای مجدد اند) میتوانند بسیاری عین همان منابعی را که جنگل های باستانی دارند تهیه نمایند در صورتیکه اجازه رشد به آنها داده شده و تنوع بیولوژیکی حفظ گردد. بهمین شکل جنگلاتیکه توسط مردم احداث شده و خوب اداره میشوند هم یک منبع خوبی برای اقتصاد و صحت جامعه اند.

یک جنگل سالم به زمان زیادی ضرورت دارد تا دوباره رشد نماید، اما شما میتوانید زمینه ای را فراهم کنید تا شروع این پروسه به خوبی صورت گیرد. کنترل فرسایش خاک، آماده کردن زمین، غرس نباتات و درختان بومی به منطقه که با خصوصیات اقلیمی آنجا مناسبت داشته باشند به رشد دوباره ساحه امداد زیادی میکند. دنبال نمودن ردیف های طبیعی رشد درختان در جنگل راه دیگریست برای ایجاد یک جنگل سالمتر (فصل 11 را ببینید).

آیا همیشه غرس درختان مفید است؟

قبل از شروع هر نوع پروژه جنگل سازی در یک ساحه، مطمئن گردید که اهداف آن با نیازمندیهای جامعه و شرایط محیط مطابقت داشته باشد. درختان ممکن است در زمین های محدود برای بدست آوردن آب و ساحه با غله جات رقابت کنند. بعضی اوقات باید وقت وانرژی زیادی برای تربیه نهال های جوان صرف شود. اگر این درختان در جای نامناسب غرس شده باشند در آنصورت حاصل کار چیزی جز گیاهان مرده و پروژه شکست خورده نخواهد بود.

اگر جامعه شما متکی به محصولات جنگل باشد، مانند میوه جات و چوب دستک، در آنصورت غرس درختان یکی از طریقه های سریع احیای وضعیت اقتصادی منطقه است. اگر مردم جامعه عمدتا به به خاطر تهیه شکارگاه و یا محافظت خاک، هوا و آب متکی باشند درینصورت منفعت شما در آنست که ساحه بیشتر از جنگل را ممنوعه ساخته تا استفاده نشود و درختان جنگل بتوانند دوباره خودشان رشد نمایند.

جنگل انتخاب خوبی برای همه اقلیم های نمی باشد. مثلا درختان بصورت طبیعی کمتر در دشت ها، مرداب و علف زار ها میروند. اگر در مناطق یاد شده غرس درختان رواج داده شود، در آنصورت بیلانس طبیعی بین حیوانات و نباتات برهم میخورد. اما در عوض ترویج کشت درخت در شهر، خصوصا کنار سرکها، کارخانجات و پارک ها به بهبود آلوده گی هوا و بهتر شدن صحت مردم می انجامد.

کی مالک زمین است، و قوانین مربوط به آن چیست؟

اگر شما میخواهید یک جنگل را احیاء کرده و بعدها از محصولات آن استفاده کنید، مطمئن شوید که شما خواهید توانست وقتیکه جنگل رشد کرد از آن استفاده نمایید. بهتر است قبل از انجام هر اقدامی دریابید که مالک ساحه مورد نظر کی است، تا با اخذ اجازه قبلی از بوجود آمدن مشکلات جلوگیری گردد. زمین ها ای که زمانی فقیر و خشک بودند، پس از تبدیل شدن به فضای سبز به یک ساحه از نظر اقتصادی با ارزش تبدیل میگردند. بر علاوه در بعضی مکان ها قوانینی وجود دارد که از قطع و استفاده از درختان خاصی منع میکنند، حتی اگر این درختان بوسیله خود شخص مستفید غرس گردیده باشد. جستجو کنید آیا کدام قانون مشابهی در منطقه یا مملکت مسکونی شما وجود دارد یا نه.

درختان مختلف نیاز مندی های مختلف را رسیدگی مینماید

نوع درختانیکه باید در یک منطقه غرس گردند، ارتباط میگیرد به اینکه نیاز های مردم محلی چی بوده و اقلیم آن تا به چه اندازه مناسب است.

گرچه استفاده از دانش تمام مردم و در نظر گیری نیازمندی هایشان صبر و زمان زیادی را ضرورت دارد، ولی در آنصورت پلان میتواند برای تمام جامعه ساخته شود